

ТОШКЕНТ ХАҚИҚАТИ

Вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси

TOSKENT HAQIQATI

1928 йил 11 декабрда асос солинган

1996 йил 24 февраль, шанба

№ 16 (10.791)

Эркин нархда сотилади

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримов 22 февраль кунни мамлакатимизга расмий ташир буюрган Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Евгений Примаковни қабул қилди.

Президент Ислам Каримов Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги муносабатларнинг тобора мустақамланиб бораётганини қайта таъкидлаб, ўзаро маслаҳатлашулар ва тез-тез фикр алмашиб туриш мамла-

катларимизнинг МДХ доирасида ҳамда икки томонлама ҳамкорлигини ривожлантириш борасидаги ҳаракатларга жадол тус беришини таъкидлади.

Евгений Примаков МДХ мамлакатлари билан ҳамкорликни янада рағбатлантириш Россия ташқи сиёсатининг устувор йўналишини таъкид қилиши ва бунда Ўзбекистоннинг ўрни алоҳида эканини айтди.

Сўхбат чоғида икки томонлама ҳамда минтақа-

вий ҳамкорликка оид масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Қабул маросимида Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчилари Б. Гуломов, С. Сафоев ва ташқи ишлар вазири А. Комилов иштирок этди.

Қабул чоғида Россия Федерациясининг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Ф. Сидорский ҳозир бўлди.

(ЎЗА).

ҲУЖЖАТ ИМЗОЛАНДИ

Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов мамлакатимизга расмий ташир буюрган Россия Федерацияси ташқи ишлар вазири Е. При-

маков билан учрашди. Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги ўзаро ҳамкорлигини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири билан Россия Федерацияси Ташқи ишлар вазири ўртасида 1996 йилдаги ҳамкорлик дастури имзоланди. Ҳужжатни А. Комилов ва Е. Примаков имзолади.

(ЎЗА).

ЖУРНАЛИСТЛАР БИЛАН МУЛОҚОТ

Республика Президентининг девони ахборот марказида Ўзбекистон Халқ банки раҳбарларининг иккинчи мавзуда қалам тебратувчи журналистлар билан мулоқоти бўлди. Халқ банки бошқаруви раиси Н. Муҳиддинов мазкур банкнинг фаолияти ва унинг ишини янада

такомиллаштириш режалари ҳақида сўзлаб берди. Ўзбекистон Президентининг «Аҳолининг омонатлардаги ва давлат сугуртаси бўйича пул маблағларини индексация қилиш тўғрисида»ги Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг ана шу Фармонни ижро этиш ҳақидаги қаро-

рини бажаришда Халқ банки муассасалари ходимлари фаол иштирок этмоқда. Шу боис журналистларнинг бу борада амалга оширилаётган тадбирларга қизиқиши катта бўлгани табиий. Банк раҳбарлари ана шу ва бошқа саволларга жавоб қайтарди.

(ЎЗА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ТИББИЙ-ИЖТИМОЙ ПАТРОНАЖ ТИЗИМИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 3 декабрдаги 589-сон қарори билан тасдиқланган ёш авлоднинг соғломлаштириш дастурига мувофиқ Вазирлар Маҳкамаси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасида тиббий-ижтимоий патронаж тизими тўғрисидаги низоом тасдиқлансин.

2. «Соғлом авлод учун» ҳукуматга қарашли бўлмаган халқаро ҳайрия жамғармасининг Қорақалпоғистон Республикасида, ҳар бир вилоятда ва Тошкент шаҳрида кўча тиббий-ижтимоий ёрдамни ташкил этиш учун жамғарма маблағлари ҳисобидан «Соғлом авлод учун» жамғармасининг ҳудудий бўлиmlарига ҳамда тиббий-ижтимоий марказига 15 та ихтисослаштирилган автоамбуланслар ажратиш тўғрисидаги тақлифи қабул қилинсин.

3. Соғлиқни сақлаш вазири, Ижтимоий таъминот вазири ва «Соғлом авлод учун» жамғармаси тиббий-ижтимоий ёрдам кўча бригадаларини юқори малакали мутахассислар билан таъминласинлар.

4. Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари тиббий-ижтимоий патронаж бўйича давлат ва жамоат тузилмалари фаолиятини мувофиқлаштириш ва қўлайлаштириш учун жойларда Қорақалпоғистон республикаси Вазирлар Кенгаши раисининг ўринбосари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимларининг ўринбосарлари раислигида комиссиялар тузинлар.

5. Ўзбекистон Республикаси Молия

вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари «Соғлом авлод учун» ҳукуматига қарашли бўлмаган халқаро ҳайрия жамғармасига республика бюджетидан ҳамда жамғарманинг ҳудудий бўлиmlарига маҳаллий бюджет ҳисобидан автоамбулансларга хизмат кўрсатиш ва уларни ишлатиш, тиббий-ижтимоий ёрдам кўча бригадалари ходимларини таъминлаш, Ўзбекистон Республикасида тиббий-ижтимоий патронаж тизимини янада ривожлантириш учун зарур бўлган маблағларнинг ҳар йили ажратилишини назарда тутсинлар.

6. Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазири ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазири Ижтимоий таъминот вазири, «Соғлом авлод учун» жамғармаси билан биргаликда тиббий-ижтимоий патронаж ходимларини тайёрлашни ташкил этсинлар.

7. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазири бир ой муддатда ишчилар касблари ва хизматчилар лавозимлари республика классификаторига янги «тиббий-ижтимоий ходим» ихтисосини белгиланган тартибда киритсин.

8. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазир ўринбосари С. Саидқосимов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 22 февраль.

Вилоят ҳокимлигида

МАҚСАДИ — ТАДБИРКОРЛАРНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ

Шу йилнинг 21 февраль кунни вилоят ҳокимлигида вилоят тадбиркорларининг йилги йили бўлиб ўтди. У аввалги анжуманлардан бошқачароқ таъкид этилди. Ингилишда тадбиркорликни қўллаб-қувватловчи Марказий Осиё — Америка жамғармасининг президенти Ричард С. Бернстром ҳамда «Кроссрод» Осиё кредит компаниясининг вице-президенти Лиза Тарантино иштирок этдилар.

Анжумани вилоят ҳокимининг муовини Ҳамидулла Асатов олиб борди.

Ингилишда ҳиссасдорлик жамиятлари раислари, «Вилоятсавдо», вилоят матбуот уюшмалари, банк тизимидаги тармоқлар, вилоят шаҳар ва туманлар давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармаси, бўлиmlари раҳбарлари ҳамда тадбиркорлар катнашдилар.

Иштирокчиларга «Ўзбекистон иқтисодиётига чет эл инвестициясини жалб этиш, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бўйича Марказий Осиё — Америка жамғармасининг ташкил этилиши ва унинг фаолияти, максадлари, режалари ҳамда жамғарманинг шу кунгача қилган ютуқлари тўғрисида жамғарма президенти Ричард С. Бернстром қўрамали материаллар асосида батафсил гапириб берди.

Нотининг қайди этишича, мазкур жамғарма Ўзбекистон, Қозғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркменистонда шаклланиб келаятган хусусий тармоқнинг ривожланишига ёрдам кўрсатиш мақсадида 1994 йил июлида ташкил этилган. АҚШ ҳукумати жамғарма учун бошланғич капитал маблағ сифатида 150 миллион доллар ажратди. Бу маблағ Халқаро тараққиёт АҚШ агентлиги томонидан тўлаб борилади. Жамғарма кўша инвестиция учун хусусий тармоқ маблағини жалб этишни ҳам кўзда тутган. Шунингдек, жамғарма маҳаллий бизнес инфраструктурасини, экспорт тармоқини ривожлантириш, ишчи ўринларини қўлайлаштириш ҳам ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Жамғарма, биринчи гада озиқ-овқат саноатини ривожлантириш, халқ истеъмол товарлари ишлаб чиқаришга дахлдор йўналишларга сармояларини кредит тарада ажратишни режалаштирган.

Қарз олиш учун тадбиркор бажариладиган иши бўйича аниқ ва ҳар томонлама манфаат келтирадиган лойиҳага эга бўлиши, уни

мазкур жамғармага тавсия этиши лозим. Тўғридан-тўғри сармоя ажратиш билан боғлиқ лойиҳа на-тижасини жамғарма олти ой ичи-да маълум қилади.

Шунингдек, анжуманда жамғарма қошида ташкил этилган «Кроссрод» Осиё кредит компанияси вице-президенти Лиза Тарантино ҳамда кичик корхоналар, кичик бизнесни маблағ билан таъминлаш тўғрисида ахборот берди. Бундай хусусий корхоналарга компания 1 минг доллардан 100 минг долларгача қарз бера олиши мумкин. Бу иш Марказий Осиёнинг тижорат банклари орқали амалга оширилади. Тадбиркор қарзини уч йил давомида 12 — 18 фоизли устамга билан тўлаб беради. Аммо қарз бериш шартлари ҳам бор. Ҳуусий тадбиркорлик корхонаси қарзини тўлаш учун тегишли ресурсларга, гаровга қўйилган мулкка эга бўлиши, лойиҳани амалга ошириш учун молиявий маблағ ажратишга ҳис-са қўлиши керак. Айни пайтда қандай дахлдор бўлиб чиқиши, уни қиммат сойтишини ҳам олдин-дан кимга олиши лозим. Кичик бизнесга дахлдор хусусий корхоналар лойиҳасини муҳокама этиш муддати кўска. Бу ҳаётда бир ёки икки ҳафта ичида қўриб чиқи-лиши мумкин.

Шунингдек, анжуман катнашчиларига кредит олиш тартиби, тўдириладиган ҳужжатлар тўғрисида ҳам маълумот берилди. Улар бу ишни «Тадбиркор банк» ва «Хусусийлаштириш банки» орқали бажара оладилар. Ҳужжатларини расмийлаштириш учун эса вилоят давлат мулкни бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш бошқармасига мурожаат қилиш-лари мумкин.

Бугунги кунда Ўзбекистонга ўз инвестициясини олиб кириш иш-тигида бўлган турли хорижий жамғармалар, компаниялар қў-пайиб бормоқда. Мазкур жамғар-ма раҳбарлари иштирокида ўтган бу йилги йили буна бир бор ис-ботлади.

ДАВОС АНЖУМАНИ ҲАҚИДА ЎЙЛАР

II. ЮРГАН ДАРЁ, ДЕЙДИЛАР ЁХУД ЎЗБЕКИСТОННИНГ ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИГА ҚЎШИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

Жаҳон иқтисодиётининг доллар бўлмаган муаммолари бўйича асосли ва ишончли турли нуқта-назорат билан танишиш ҳамда бу турли-туман фикрлар орасида ўз мамлакатининг сало-моқли овозини эшита олиш бундай мунозараларнинг ҳар бир иштирокчисига ўзининг аҳамитини ва ҳадр-қиммати-дан мамнуний туйғуларини уйғотиб. Бу орқали унинг ўзи ҳам ҳар жиҳатдан ҳар томонлама бойилад. Бундай вазиятда Вольтернинг қўлидаги гиллари хотирага келад: «Сизнинг фик-рингиз мента буткул ёт, деб ёз-ган эди буюк мутафаккир мухо-лифига, бироқ сизнинг бу фик-рини баён эта олиш ҳуқуқин-гизга мен ўз ҳаётимни қўриб қилишга тайёрман».

Саноат-иқтисодий тарақ-қиёт даражаси ва сисеий йўл-дан қатъий назар қўлгана ма-млакатлар вакиллари тўпалани-ган Давосдаги ҳар бир учрашу-дан ўқиб олиш сўхбатига айла-нади. Бу сўхбатда жаҳон ҳў-ж-лати тараққиёт йўллари ва ке-лажати оғиқ, ҳатто эҳтирос бил-ан муҳокама этилади. Чунки бу тараққиётдан сайерманда ис-тиқомат қилиётган ҳар бир ки-ши манфаатдордир. Сўхбат иштирокчиларининг ҳар бири ўзи ўйлаган фикрини баён қил-ди ҳамда бу фикрини тўғри деб ўйлайди. Чунки ўз энг аввало барча индустриаллашган ке-лаж-лар жаҳон индустриаллаш-ган саноатларининг таъсиридан бўлишини аста-аста. Мента шун-дай туюлдики, бошқача фикр-лати кишилар ҳар йили Швейцариянинг Давос шаҳрида утказиладиган жаҳон иқтисо-дий форумига ташир бую-майди.

Бу ерда ҳамкасбларим мен-

дан сўраганидек, Ўзбекистон «Европага қўшилишга» инти-лятми? Ахборот етарли — ўзингиз фикр қилаверинг. Бир-роқ шахсан мента мамлакатим-из иқтисодий стратегиясининг айнан мана шу нуқтага назардан талқин қилинишида мантққ борай қўриқсин. Бундай қўйил-гуз — индустриал ҳар қандай давлатнинг келажак манфаатла-рига мис келад. Мазкур муай-ян парадигма эса ғарбда шў-ҳу-вларининг, мисол учун Рос-сия ёки унинг МДХдаги айрим шериклари «Қашшоқлик» дарлига мубтало, улар «Евро-панинг бўйича осилиб олади» қабилида гапирлишига мутлақо ўрин йўқ. Бугунги Ўзбекистон — ўзининг сармоя сиёсатини ҳам қўлдан ҳолда ўзаро фойда-ли ва ўзаро мақбўл молиявий-иқтисодий ҳамкорлигининг бар-ча қабул қилган халқаро меъ-ларига риоя қилиб, ўзини таъминлай олишга ҳолдир бой мамлакатдир.

Хўш, жаҳондаги нуқта-на-зордан қаралса, Европа бизга нима бера олади? Европа ма-млакатларининг таъридан бизга давлат, бозор, банк тузилма-ларида ислохотлар тизимини амалга оширишга қўл келиши билан қимматли бўлса керак. Бошқа томондан олиб қараган-да эса, масаланинг моҳияти Ўз-бекистон иқтисодиётига ётқиз-илган ёки жаҳон ётқизилган сармояларнинг турлидан-турли ба-самалари натижасидан ман-фиатдор бўлган Ғарбнинг иш-бизирмон ва молиявий доирла-рининг амалий сай-ҳаракатла-ринидир.

Бу ерда Европа Ҳамжамия-ти комитетини комитетари жа-лоб Ханс Ван Ден Брукнинг

(Давоси 2-бетда)

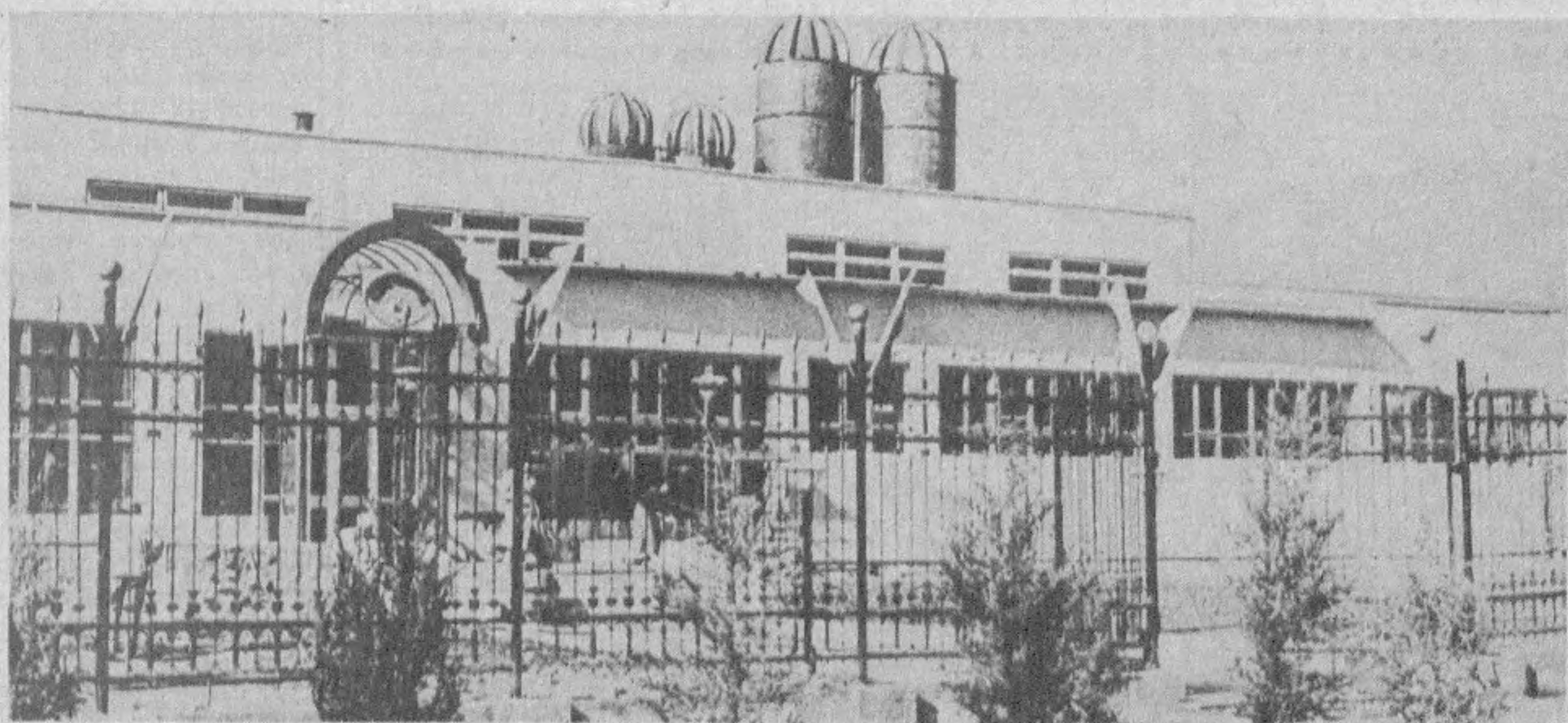
40 МИНГ КИШИГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ туманининг «Қўк-терак» қишлоғида фойдаланишга топширилган янги новвойхона шундай қувватга эга.

УШБУ новвойхо-нани деҳқончилик са-ноат мажмуининг қу-рилиш ташкилоти иш-чилари 92 кунда қуриб битказдилар. Қўркам ва қулай бинада за-монавий технология асо-сида бунёд этилган бу корхонада уч сменада 64 киши меҳнат қилиб кунига 10 тонна турли нон маҳсулотлари тайёрлашмоқда.

СУРАТЛАРДА: Но-войхонанинг умумий қў-рилиши; корхона иш-чилари Марҳамат Мир-заева ва Дилором Тўх-таева хизматидан ха-ридорлар мамнун.

Даврон АҲМАД суратлари.

ДАРОМАД ПАЙЧИЛАРГА БЎЛИНАДИ

ЮҚОРИЧИРЧИҚ туманидаги «Политотдел» агро-саноат бир-лашмасида ўтган йили ҳар ге-ктар майдондан 40 центнердан о-ди, 29,9 центнердан пахта, ҳар бо-ш соған ситирдан 3 минг ки-лограммдан сўт соғиб олиниб, бир йил мобайнида давлатга 105 миллион сўмлик маҳсулот сотилди.

Ана шунинг 14 миллион сў-

ми соғ фойдалар. Ҳозир фойда-ни пай-чилар ўртасида қўшган ҳиссасига қараб бўлишга тайёр-гарлик қўриляпти. Бирлашма меҳнатчилари ҳар бир ишда не-чоғлик тежамкор бўлсалар, ола-диган даромадлари шунча қў-пайишини яхши биладилар. Шу сабабли улар эндиликда ишлаб-чиқаришнинг асосий воситалари-ни тежаб-тергаб ишлатмоқдалар.

ФИШТ КЕРАКМИ, МАРҲАМАТ

Корхонада янги цехнинг ишга туширилиши қўшмача иш жойларининг очилишига, маҳсу-лот турининг қўлайлишига ва ишлаб чиқариш самарадорлигининг ортишига олиб келди.

«ОҲАНГАРОНЦЕНТ» ишлаб чиқариш ҳиссасдор-лик жамиятида иссиққа чидамли гишт ишлаб чи-қариш цех фойдаланишга топширилди. Қурилиш ишларини Владимир Липаев, Евгений Осипов, Бо-рис Тен, Олег Башкаковлар бошлиқ жамоалар ба-жаришди. Корхона йилининг ҳар чоракда 750 тоннадан зиёда, йил давомида эса 2400 тонна иссиққа чидам-ли гишт ишлаб чиқариш қувватига эга.

ТЕГИРМОН ҚУВВАТИ ОРТМОҚДА

ТҮЙТЕПА. «Северный маяк» жамоа ҳўжалигида тегир-мон 1992 йил август ойида фойдаланишга топширилган эди.

Шундан буён узлуксиз иш-ламоқда. Бу ерда бир кунда 40 тонна шўли оқланиб, 30 тон-на бугдой янчилиб гуруч ва ун тайёрланмоқда.

— Март ойи охирида тегир-монда бир соатда 50—60 ки-лограмм макарон маҳсулотни тайёрловчи цех ишга тушад, — дейди тегирмон бошлиғи Г. Ким.

Тегирмонда келажакда омух-та ем ва нон тайёрлаш цехла-рини очиш ҳам кўзда тутил-ган.

II. ЮРГАН ДАРЁ, ДЕЙДИЛАР ЁХУД ЎЗБЕКИСТОННИНГ ҚАНДАЙ ҚИЛИБ ЖАҲОН ИҚТИСОДИЁТИГА ҚЎШИЛАЁТГАНИ ҲАҚИДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

факторини келтириш урини бўлар. У журналистларнинг саволларига жавобда «Европа Иттифоқи бутунги кунда Ўзбекистон билан самарали ҳамкорликнинг истибодлини кўриб турибди», деб таъкидлаган, шундай деган эди: «Биз Ўзбекистоннинг иқтисодий салоҳиятини янада яқинроқ аниқлашга ҳаракат қилишимиз керак, Исро Каримов юртимизда, назаримизда, мамлакатимизда барқарорликка гаров бўлиш орқали бутун Марказий Осиё минтақасидаги барқарорлиқни мустақамлайдиган истибодлини сисатини ҳам ҳисобга олган ҳолда савдо-иқтисодий алоқаларимизни кенг қўламада ривожлантиришни уйлашимиз».

Жаноб Ханс Ван Брук соёқ советлар ҳудудига миллилар ва динлар ўртасида вужда келган зиддиятларнинг авж олаётганидан, ядро қуроли тарқатиши хавфидан, уни яратиб ёки қайтариб тиклашга бўлаётган уринишлардан Европа Ҳамжамияти табиий равишда таъминланаётганини тўғрисида гапирди. Бундай беқарорлик, жумладан Россиядаги беқарор вазият Европадаги сийёси ва иқтисодий-иқтисодий муҳитга таъсир қўраётганидан қўрмайди. «Бу борада ҳам Президент Каримов билан қарашларимизда кўпгина умумийлик бор ҳамда мен мамлакатимизга мўлжалланган савдо-иқтисодий алоқалар билан кутмоқдаман, деб таъкидлади Европа Ҳамжамияти қўмақчиеси комиссари. Европа-Ўзбекистон савдо-иқтисодий шериклиги — икки томонлама ҳаққон рақиб йўлга қўйилган куча эканлиги шубҳа йўқ».

Ўзбекистондан манфаатдор бўлишни истоган қарий Европалик ишбилармонлар билан мулоқотда дарҳол бир ушга ҳос нарсга қўзғатилган. Уларнинг энг аввало, мамлакатимиз ўзининг иқтисодий ислохот моделини ишлаб чиқиши зарурати

ни тугдирган нарсга нима, деган савол қўйилган. Журналистларни олдига бўлак, улар тўғрисида «Ўзбекистон модели»нинг «олдин» моделидан тўғрисида нима, деб сўрашди. Бу ерда шунинг айтиб ўтиш лозимки, Президентимиз Исро Каримовнинг кўп саволларга жўмладан журналистларнинг мазкур саволларига ҳам жавобни ўз ичига олган нўқларидан кейин бу «хўжум» бирданига пасайди.

Сўхбатдошларимдан бири, Германиялик йирик бизнесмен Рихард Буртнинг фикрича, иқтисодий ислохотнинг Ўзбекистон модели асосини икки жиҳат билан томондан — ўзбек халқининг ўзига ҳос ҳуусиятлари, миллий анъаналари, маданияти, ҳўлас, бутун турмуш тарзининг тўла ҳисобга олингани, иккинчи томондан — жаҳон таърибига, бошқа мамлакатлардаги иқтисодий ларакцият қарғариларини чўқур ўрганишга интилиш, барча яхши нарсани мамлакатда ҳам таъдиқ этиш истаги ташкил этгани унга жўда ёқди.

«Менимча, бу ерда шу нарсга ўта муҳимки, — деди сўхбатдошим. — Ёркин иқтисодий йўналишда бозор иқтисодиёти йўлга қўйилган демократик дўнвений жамият қўриш вазиаси республиканлигида ислохотнинг ўз модели асосида олиришининг асосий мақсоди қилиб қўйилган эди бу ҳўзир бу вазиа ҳўл этилмоқда».

Анхўманининг бошқа иштирокчилари билан бўлган сўхбатларда Ўзбекистонда амалга ошириладиган ислохотлар ҳақида гап кетганида давлатимизнинг ички ва ташқи сисатига бўлган қўзиқчи алоқиди қўзғатилган турди. Ҳақиқатан ҳам, бу борада бир-бири мавҳўмлик ёки ном қарғарилар билан, турли-тўман «адабиётлар» билан, белгиланган принципларга содиқ қолган ҳўда танланган йўлдан олишмай боришмоқда. Чўнўчи бу иқтисодий

ислохотлардан қўзланган мақсад, уларни амалга олириш йўллари, бирин-бир мафҳўрдага бўйсўнишга қарғарилар. Бўдан ташқари, айнан иқтисодиётнинг ўзи бизнинг бутунги бош сисатимиз ҳисобланади.

Биз ўчўн давлатнинг тутган ўрни, омили ҳам шўбҳасиздир. Чўнки, мураккаб ўтиш давлариди давлатнинг ўзи асосий ислохотчи бўлиши, қатъий билан, ўзи эга бўлган барча шўсатарлари ишта солган ҳўда ижобий янги-ланишларни амалга олиришга қўмақлашиши лозим. Бўтўн ислохот қарғарилар ташқари талабларга жавоб бериладиган ҳўқўқий асосга қўрилиш керак, албатта. Яъни бу билан давлат ислохотларнинг зарўригига қаболат берили.

Давос ўчўрашўнда иштирок этган айрим шарҳўчилар МДХ давлатларидаги аҳўлини қўзлан қарғарилар экан, энг аввало миллий хавфсизлик масалаларига этиб-борни қарғарилар. Уларнинг мамлакатимизда бў борада мавжўд бўлган вазиятдан ҳам яхши ҳа-бардорлиги кўриниб турарди. Биз иқтисодий ислохотлар мўстаҳкам иқтисодий таянчга эга бўлиши лозимлигини ҳақиқатан аниқлаганмиз. Бу эса, айниқса биздаги ўзига ҳос нўфўз вазиятини ҳисобга олганда, аҳўлини иқтисодий муҳўфаз қилиш бўйича самарали чўра-таъбирларни олдидан амалга олиришни тақўзо этилади.

Олдимида нўхўтда мураккаб иқтисодий мўстаҳкам ҳўқўқий асосини барпо этганимизни, ислохотлар қарғариларнинг ўзини ҳам давлат йўли билан ҳўқўқий бошқариларинг янги яхлит тизими вужда келганини ҳам инкор қилиб бўлмайди. Ислохотларга оид қарорлар қабул қилинган ва улар амал қилмоқда. Ҳалқаро экспертларнинг фикрига қараганда, бў қўнўлар мўжият этиб-бори билан бозор қўнўларни бўлиб, тарб мамлакатлариди мавжўд стандартларга мосдир. Янги қўнўчилик асосида, унинг принципларига амал қилган ҳў-

қўзлаган барча ниятига эришилган умилшўрман ҳамда бўни ишончман. Биз янқлар Ўзбекистонда муваффақият билан амалга олириладиган молиявий-иқтисодий ва ишлаб чиқариларий лўйиҳаларда ўз имкониятларимиз доирасида зўр қўвўнч билан иштирок этмоқдамиз».

Турли-тўман «сақраш»лар, пўхта ўйланмаган хатти-қаракатлар ва қарорлар халқимиз табиятига ёт. Утган беш йил шўни қўрсатдики, биз ислохотлар йўлидан изчиллик билан, иқтисодий эмас, тадрижий, босқичма-босқич қаракат қилишнинг қатъий тарафдоримиз. Бир босқичдан иккинчи босқичга аниқ, мўйин, амалга олириш бўлганда мақсадларни ҳамда ҳўр бир босқичнинг ўсўвор йўналишларини белгиланган ҳўда бориқдамиз. Биз мамлакат ва ресурсларни қўзга тутпган лўйиҳаларни ишта тўширинга сафарбар этиб, уларни тўла амалга олиришимиз ва шўндан кейинги на янги босқичга ўтамиз. Барча ишни охириг натижа билан бог-лаган, иқтисодиётнинг таянч со-ҳалари тараққийётининг зарўр йўналишларига тўзатишлар киритган ҳўда биз ўзимиз танлаб олган тадрижий йўлнинг тўғрилигини қаболатлигимиз.

Давлатимиз ва йўналишимизни ислох қилишда бу йўл эътиборга олинмайди? Бу саволга жавоб, назаримизда, аниқ ва ишончли фактларга асосланган бўла бошларди. Олдимида нўхўтда мураккаб иқтисодий мўстаҳкам ҳўқўқий асосини барпо этганимизни, ислохотлар қарғариларнинг ўзини ҳам давлат йўли билан ҳўқўқий бошқариларинг янги яхлит тизими вужда келганини ҳам инкор қилиб бўлмайди. Ислохотларга оид қарорлар қабул қилинган ва улар амал қилмоқда. Ҳалқаро экспертларнинг фикрига қараганда, бў қўнўлар мўжият этиб-бори билан бозор қўнўларни бўлиб, тарб мамлакатлариди мавжўд стандартларга мосдир. Янги қўнўчилик асосида, унинг принципларига амал қилган ҳў-

қўзлаган барча ниятига эришилган умилшўрман ҳамда бўни ишончман. Биз янқлар Ўзбекистонда муваффақият билан амалга олириладиган молиявий-иқтисодий ва ишлаб чиқариларий лўйиҳаларда ўз имкониятларимиз доирасида зўр қўвўнч билан иштирок этмоқдамиз».

Турли-тўман «сақраш»лар, пўхта ўйланмаган хатти-қаракатлар ва қарорлар халқимиз табиятига ёт. Утган беш йил шўни қўрсатдики, биз ислохотлар йўлидан изчиллик билан, иқтисодий эмас, тадрижий, босқичма-босқич қаракат қилишнинг қатъий тарафдоримиз. Бир босқичдан иккинчи босқичга аниқ, мўйин, амалга олириш бўлганда мақсадларни ҳамда ҳўр бир босқичнинг ўсўвор йўналишларини белгиланган ҳўда бориқдамиз. Биз мамлакат ва ресурсларни қўзга тутпган лўйиҳаларни ишта тўширинга сафарбар этиб, уларни тўла амалга олиришимиз ва шўндан кейинги на янги босқичга ўтамиз. Барча ишни охириг натижа билан бог-лаган, иқтисодиётнинг таянч со-ҳалари тараққийётининг зарўр йўналишларига тўзатишлар киритган ҳўда биз ўзимиз танлаб олган тадрижий йўлнинг тўғрилигини қаболатлигимиз.

Давлатимиз ва йўналишимизни ислох қилишда бу йўл эътиборга олинмайди? Бу саволга жавоб, назаримизда, аниқ ва ишончли фактларга асосланган бўла бошларди. Олдимида нўхўтда мураккаб иқтисодий мўстаҳкам ҳўқўқий асосини барпо этганимизни, ислохотлар қарғариларнинг ўзини ҳам давлат йўли билан ҳўқўқий бошқариларинг янги яхлит тизими вужда келганини ҳам инкор қилиб бўлмайди. Ислохотларга оид қарорлар қабул қилинган ва улар амал қилмоқда. Ҳалқаро экспертларнинг фикрига қараганда, бў қўнўлар мўжият этиб-бори билан бозор қўнўларни бўлиб, тарб мамлакатлариди мавжўд стандартларга мосдир. Янги қўнўчилик асосида, унинг принципларига амал қилган ҳў-

қўзлаган барча ниятига эришилган умилшўрман ҳамда бўни ишончман. Биз янқлар Ўзбекистонда муваффақият билан амалга олириладиган молиявий-иқтисодий ва ишлаб чиқариларий лўйиҳаларда ўз имкониятларимиз доирасида зўр қўвўнч билан иштирок этмоқдамиз».

қичқир. Чўнки, экспорт — валютасизлик, валютасизлик — иқтисодиётнинг ривожлантирилган қўлатли қўчқир. Экспорт — шўнингдек энг янги техно-логийлар ва олий сифатли машина-ускуналар демоклири, нўхўт экспорт-иқтисодий мўста-қўчилик демоклири.

Сизларда пўд қарғариларини қай аҳўлда? Бу савол жўда кўп берилади. Бу — тўшўнарли, албатта. Чўнки, иқтисодий ислохотларга қўз тиккан офатлардан бири — пўд қарғариларини шўншир. У мамлакатимизда ҳам аниқгина мўмўмўларни келтириб чиқарилмоқда, албатта. Бу борадаги энг охириг статистик маълўмўтлар қилишга яхши қарғарилар билиш этиди. Пўд қарғариларини қарғарилар кўриган бир қанча самарали чўра-таъбирлар қўниятигига натижа бери. Пўд қарғариларини шўнширинг ўртача ойлик даражаси 1995 йилда олдинги йилдагига қараганда 3,9 марта қамайиб (сўбик Советлар ҳўудидида ўрганилганда, ўси эмас, қамайиб). Бўнинг устига, бошқа мўжўм қўрсаткич ҳам жўда яхши: кейинги йиллар мўбайинида бюджет қамомадни ички ялпи маҳсулотга нисбатан ўч ярим фойздан ошманганди.

Катта «иқтисодий ҳисоб-китоб» бўйича умилбаши, аммо турмушда халқ ўчига қўзга таш-турмаган бў қўрсаткичлар фар-роқлиқларини мўйин омилидаги сифатли хондорлариди қириб келди, деб ўйлаш соддалик бўларди, албатта. Эртак билан ҳақиқат ўртасида аниқгина масофа бор. Ҳўсўсан, аҳўлисининг ярми болалар ва ҳали ба-лоғатга етманган ёшлардан иборат улкан давлатга янги ҳаёт қўришдек қаттиқ иқтисодий ишлар амалга олириладиган олу-истак амалиётини аниқ олдин-қўриб бўлмайди. Шўндай бў-са-да, мўстаҳкам заминга асос-ланган «қўрўқ-иқтисодий қўр-саткичлар яхши келажакка ях-ши нийят билан қарғарилар ҳўқўқ бериши. Бу ўринда энг мўжўм, ўзимизга, мамлакатимиз, халқимизга ишончлигини йўқот-масликлариди.

Эркин ФАТХОВ,

Давос — Тошкент.

ДЕҲҚОН МУАҚДОР БЎЛМОҚДА

Бунда айниқса ўзаро тузиладиган шартномаларнинг масўулият билан бажариллиши, деҳқон улўшининг аниқ белгиланган қўйилиши катта аҳамиятга эгадир

Ўзбекистон бозор мўносабатларини қарор топтириш, иқтисодий ислохотларни чўқур-лаштириш йўлидан дадил бориқда. Бироқ, Президент Исро Каримов республика Олий мажлисининг IV сессиясида таъкидлаганидек, муҳк эсслари пайдо бўлмадани турб бозор мўносабатларини ривожлантириш қийин. Шу босқичдан барча жўйлардаги каби

қийинчиликларда ҳам муақдорлар, ҳиссдорлар таъбақасини вужда келтириш мўҳимдир. Бир сўз билан айтганда, жамоа ҳўжаларининг иқтисодий фойдалари умўий қийма-тидан келиб чиққан ҳўда ҳўжаси ҳар бир аъзосига ўзини ҳиссаси, яъни пайини аниқ-амилардан бири ҳисобланади.

Пай, қўрбўшимиз содда қилиб тўшўнтриб берганидек, маълўм жамоа ҳўжалари ишчи-сининг шу ҳўжалик мулкидидаги ҳиссаси, улўш дегандир. Унинг ҳажми қанча бўлишига қараб ички ҳўжаларининг яқини фойдасидан бир қисмини, ўзи га тегишли фойдасини олиши мўкин. Шўндагина ҳўжалик катта фойда олишдан чинакам ман-фаатдор мулк эгаси пайдо бў-лади.

Тошкент вилоятида иқтисодиётимизни барқарор ривожлантиришда муҳим ўрин тутувчи ана

шўндай мулкдорлар таъбақасини шакллантириш борасидаги амалий қаракатлиқ оқориччиликлар бошлб бери, десак ҳў бўлмас. Тўман ҳўқимининг биринчи ўрин-босари Мехриддин Ёқубов «Ўли-стон» ҳўжаллигидида бўндай таъбир аниқ илгари бошланганни, амалиётда талай таъбир тўлганганини сўзлайди. «Политотдел»ликлар ҳам ҳўжаллиқни ёпиқ турдаги ҳис-сдорлик жамиятига айлантйриб, қийлоқ ҳўжаллигининг келажакдаги янги тузилмасида дастлабки қа-дамини ташлаб бериқда.

— Асосий ишлаб чиқарилар

сатарларини асраб-авайлаш, ҳўжа-лик фаолиятини муваффақиятли йўртишда деҳқонларимиз ман-фаатдорлигини қўйиштириш бозор мўносабатларига ўтаётган мам-лакатимиз ўчўн жўда муҳим, — дейди жамият маъмурий кенгаши раиси Станислав Тимофеевич Ҳван. — Утган йилнинг баҳор ойларидан ана шу масалани жийдий ҳал этишга қийришди ва навобат-даги умўий йиллишида ҳўжал-гимизни ёпиқ турдаги ҳиссдор-лик жамиятига айлантйриш ҳақи-да қарор қабул қилдик. Жамият и-зомин ва бошқа ҳўжатлар ишлаб

чиқилди. Шўнга мувофиқ ҳўжал-гимиз ҳар бир аъзосининг асосий ишлаб чиқарилар воситаларидаги улўш — пайи аниқланди. Барча ҳайоли ишларнинг нечол-мик муваффақиятли бўлиши мулк-ни тақсимлашдаги асосат мезони-га қанчалик амал қилинишига бо-риб тақалди, албатта. Шу маъно-да пайларни аниқлаш энг қийин ва мураккаб масала. Ана шўда ян-глик тарафдорлари бўнг урда-сидан чиқилди. Ҳўжалик 1937 йил-да ташкил этилган. Элўичини-ол-мишчини йилларда ўч бир неча ма-да ҳўжаллиқлар қўйилиб йирик-лаган. Бўгўнги кўнда унинг 3684 гектар сўғориланган экан мўйин-миш, олти гектарлиқ иссисоҳаси, ик-ки минг бошдан ортўқ қорамол бо-қилаётган наслчилик фермаси, шў-нингдек, 270 га яқин қийлоқ ҳў-жалик техникиси, 118 машинали автотехникаси мавжўд ва ҳўзасо. Ана шу мулкнинг шаклланишига қўз ҳўшган ҳар бир деҳқоннинг пайини аниқлаш ўчўн асосий ҳис-сўб санаси қилиб 1964 йилдан бў

ёғи олинандиган бўлди. Ҳўжаллиқ-даги асосий фондлар, ишлаб чиқ-арилар воситалари халтаб чиқилди ва ў 91 миллион сўм миқдоридида ба-ҳўланди. Ишлар кетган ва ҳўзир-да ҳам ишлайётган деҳқонлардан 15735 киши ҳиссдор сифатида рухсатга олинди. Уларнинг ўттиз бир йил мўбайинида ишлаб топган маълўм 180 миллион 300 минг сўм-ни ташкил қилди. Асосий фонд-лардан иқтисодий, маъийий хизмат-ларга тааллуқли воситалар чиқ-ариб ташлангандан қолган 77 мил-лион сўм умўий маош миқдорида бўлиб, коэффicientsи қарилди-ла ва ҳар бир ҳиссдорнинг ўрта-ча маошига қачилиб, ўнинг улўш — пайи аниқланди. Ҳўзир ҳамма қанча қанча эгаллиг ҳақидаги рухсат билан танишиб чиқиб, ҳў-жаллик умўий фойдасидан олади-ган даромаддан қанчаси ўзига те-гишли эканини билди.

Ҳўжалик асосан галлачилик ва пахтачилик билан шўғулланади. Чўрақчилик ҳам етакчи соҳа. Ут-ган йили ҳар гектар майдондан ўр-

тача 40 центнердан дон, 29,9 цен-тинердан пахта етиштирилди, ҳар бок сўми оғирдан эса сал-кам ўч минг литдан сўт сўб-олинди. Бўнинг натижасида ис-теъмўлиларга салкам 105 мил-лион сўмлик маҳсулот сотишга эришилди. Шўндан 14 миллион сўми соғ даромад ҳисоблана-ди. Ҳўзир ана шў даромаддан салмоқли қисмини пайчиларга бўлиб бериш таъдирини қўрил-моқда. Одамлар аста-секин асо-сий ишлаб чиқарилар воситалари-ни қўз қорачиқиди асраш, ун-дан самарали-фойдаланиш, ўз манфаатдорлигини ҳис этган ҳўда ишлашга одатланиб бо-наради. Негаки, бўгўн уларнинг қўлида сертификат бор, ўзининг улўш қанчаллигини ва ҳўжалик қанча яхши ишласа ўз пайига му-вофиқ шўнга қўп даромад оли-шини билди.

Бир сўз билан айтганда, Юк-риччирик туманида ўзига ҳос за-монавий таъбақа қачиллари — му-лкдор деҳқонлар шаклланаётган шўбҳасиз. Ўртимизда амал-га олириладиган иқтисодий ис-лохотларни жадаллаштириш, ҳа-қиқий буюқ давлат қўриш ма-ълўм маънода ана шу мулкдор-лар сафининг кенгайишига ҳам боглиқ.

Неъмат ДУШАЕВ.

ИШЛАЙСИЗМИ? ИШ БОР!

Ҳар бир инсон моддий фар-ровон, маънавий баркамол яша-ши ўчўн меҳнат қилиши керак. Иш ҳойи тайин бўлган одамга на қўнғилда хотирхамлик сеза-ди, ўзининг эртанги кўнига иш-сн билан қарайди. Ана шў боис-дан ҳам қўрбўшимиз, республи-камиз ҳўқумати бозор иқтисоди-ётига ўтиш қарғариларнинг асосий йўналишларидан бири сифатида янги-янги иш жойла-ри очиб вазиасини олдинги ўринга қўйилди.

Маълўмки, ишчиларни иш билан таъминлаш ёки ўз қўн-ғилга ёқадиган, иқтисодлигига мос иш топилганга қадар айрим кишиларга ишчиллик мақоми бе-риб нафақа тўлаш, аҳўлини иж-тисодий ҳўмолаш, айни пайтда мавжўд қорхоналар, ташкилот-лар ва муассасалар билан ҳам-корликда иш жойлари яратиш борасидаги таъбирларни рўб-га чиқариш меҳнат, бандлик ва аҳўлини ижтисодий ҳўмолаш шаҳар ҳанда тўман бўлимлари зиммасига оқилтирган.

Қўпгина меҳнат биржалари қаторида бизнинг ташкилотли-мида қизмат қилаётган 16 му-таҳассиснинг диққат-эътибори ҳам ана шўнга қарғарилган. Улар ўз бурчларини биржада ташкил этилган меҳнатдан фойдаланиш ва иш билан таъминлаш, меҳ-нат бозорини ташкил қилиш ҳам-да қадрларини қайта тайёрлаш, аҳўлини ижтисодий ҳўмолаш, иш билан таъминлашга қўмақ-лашувчи жамғаримни шаклланти-риш ва ундан фойдаланиш бў-лимлари орқали хизмат қўрас-тиб келмоқда.

Албатта, биз ана шў талаб-лар асосида иш қўргизишда, энг аввало, туманда мавжўд бўлган ишчиларни рухсатга олишга ва уларни иш билан таъминлашга жийдий эътибор беришимиз. Бу борада 1995 йил янқларни ҳам бирмўнча самарали бўлди. Ҳў-зирги кўнда ҳўудимизда 35 мин-гдан зўйд киши ҳалқ ҳўжал-гининг турли тармоқларида иш билан банд.

814 нафар фўқаро яқна тар-тибдаги меҳнат фаолияти билан шўғулланмоқда.

Шаҳсий ёрдами ҳўжаллиқлар-

да ишлайётган ва ўзини даромад билан таъминлайётганлар сонин эса ҳўзиргача 12 минг 169 кишини ташкил этди. Фермер ҳўжаллиқла-ри сонин йилдан-йилга қўпайиб бораётганлиги тўғрисида ҳам янги-янги иш жойлари очилаётди.

Утган йили 1078 фўқаро иш из-лош сифатида меҳнат биржаси-га мўрожаат қилган эди. Улардан 625 нафари ўз ҳўудимиздаги қор-хоналар ва ташкилотларга ишга

Исложот одимлари

жойлаштирилди. 310 нафарига ишчиллик мақоми берилиб, улар-га 91 минг сўм нафақа тўланди.

Леким ана шў натижаларга қарамай, ҳали ишчиларни иш билан таъминлаш борасида кўп масалаларни ҳал этишимиз лозим бўлади. Бу ўринда биз вилоят меҳ-нат, бандлик ва аҳўлини ижтисодий ҳўмолаш бошқармаси ҳамда ту-ман ҳўқимлигининг гамхўрлигини тўла ҳис этаймиз.

Мўстақил республикамиз эртан-ги равнақини таъминлайдиган иш-чилар армиясининг асосий қисми ёшлар эканлиги ҳисобга олиниб, бўлимимизда уларнинг қизқишлар-ига қараб ҳўнар ва қабў ўргатиб бориш изчил йўлга қўйилди ва бу соҳада дўруст натижалар қўлга киритилмоқда. Ҳўсўсан, 128 нафар йигит-қиз «Бахт ЛТД», «Уста-шў-гирд» фирмаларида тиквеччилик, қўрувчилик касбларини эгаллади-лар.

Ўкўв жараёнида уларга биржа томонидан 69 минг 600 сўм сти-пендия тўланди.

Биржа қошида очилган «Эно-вис» кичик қорхонамизга шў йил-нинг биринчи ярмида янги иш жойлари очил ўчўн 400 минг сўм ажратди. Бўндан ташқари «Бахт ЛТД» фирмасига ва «Тиквеч» жа-моа қорхонасига қўшумча иш жойлари барпо этиш ўчўн 1,5 ва 2 миллион сўмдан маблўб ажратил-ди. Кичик қорхоналарнинг оёқда туриб олиши, иш жойларини қў-пайтиришларини назарда тутиб, бўндай қорхоналардан айирмалари-га кредит таризида ҳам маблўб бе-

риб боришмоқда. Ҳўсўсан, «Ман-гу 1» ва «Чабисим» кичик қор-хоналари бизнинг шўндай имко-ниятлардан фойдаланишлар.

Бу йил биржа ишини янада жўнлантириш ўчўн фаолиятини мизга ўзгача ёндўшдик. Ҳўдуди-миздаги қийлоқ фўқаролар йи-гинлари, маҳаллалар билан ҳам-корликда иш олиб боришмоқда. Бу жойларга бириктириб қўйил-ган мўтахассисларимиз ишчил-ларни кам таъминланган оила-ларни аниқлаш, янги очилган қорхоналар тўғрисида тўлиқ маълўмўт олиш ва уларга иш-сизларни жалб этиш билан шў-ғулланмоқдалар. Ночор оилалар, ногирониларга турли байрам таъ-бирларида моддий ёрдам бериш бизда анъанга айланиб қолган. Шўни айтиш керакики, туманимиз меҳнат биржаси республикада ишчиларни иш билан таъмин-лашдаги таъбирларга ҳам сал-моқли ҳисса қўшмоқда. Утган йил-ли бу мақсадлар ўчўн 3 миллион 280 минг сўм маблўб ажратил-ди.

Биз ҳар қандай ташкилотда ҳам ишнинг муваффақияти қад-дрларга боглиқ эканлигини яхши тўшўнамиз. Шў мўносабат билан мўтахассислар маълумаси-ни олириш доимо диққат мар-казимизда. Улар республикамиз Президентини ва ҳўкуматининг аҳўлини иш билан банд қилиш, ижтисодий ҳўмолаш, янги иш жойлари барпо этишга дўр рас-мий ҳўжатларни ўз вақтида синчиқлаб ўрганишмоқдалар ва фаолиятларида пўхта қўлламоқ-далар. Бир қор ҳодимларимиз вилоят меҳнат, бандлик ва аҳў-лини ижтисодий ҳўмолаш бош-қармаси қошида ташкил этилган ўкўв қўрсаларида малака ошир-дилар. Ҳўлоса қилиб айтганда биржамиз жамоасининг бутун интилиши ўз вазиасини иқтисодиёт ислохот талаблари асо-сида бажаришга, инсонга самим-ий гамхўрлик қўрасатишга қар-ғарилган.

Абдумалик ҲЎТЕНОВ,
Юкорииччирик тумани меҳнат,
бандлик ва аҳўлини
ижтисодий ҳўмолаш бўлими
раҳбари.

Қўламги дала ишларининг ўз вақтида ва сифатли ўтказилиши табииники, қўп жиҳатдан мавжўд техникаларнинг қай даражада таъмирланиб, созлаб қўйилганлигига боглиқдир. Бука туманидаги Азаматов номи жамоа ҳўжаллиги механизаторлари бу соҳада яхши ишларни амалга оширдилар.

СУРАТЛАРДА: механизаторлар Мирсодиқ Мирраимов (чапдан ўннга) ва Аликул Жабборкуловлар уларига тоғишли техникаларни яна бир бор текшириб қўрмоқдалар. (Пастда) таъдир-гарлик чизигига келтириб қўйилган техникалар.

Суратларни Даврон АҲМАД олган.

Хотира

УМРНИНГ
ЎЧМАС
ИЗЛАРИ

Улар ҳаёт бўғалларида бугун 80 ёшга қирган бўладилар. Аммо, афсуски, шафқатсиз ўлим бутун умрини халқимизнинг тиш, осуда ва фаровон ҳаёти, эл оёйишталари учун бахшида этган бу аjoyиб инсонни ораимдан барвақт олиб кетди. Аммо юзлаб шоғирлари — ҳуқуқ ва тартибот органларининг фидойи посбонлари бугун ўз устозлари — ички хизмат генерал-майори Мурот Шералиевнинг ишини давом эттирмақдалар.

СУРАТДА: генерал-майор Мурот Шералиев рафикаси Фароғат ая билан.

Мурот Шералиевнинг босиб ўтган ҳаёт йўли гоёт сермазмун ва ibratли эди. У Тошкентдаги халқ ҳўжалиги техникумини тугатиб, Самарқанд халқ ҳўжалиги институтини давом эттириётган кезларда — 1938 йилда давлат хавфсизлиги ва ички ишлар органларида ишлаш учун таклиф қилинган эди.

Кейинчалик Мурот Шералиев Оқдёр туманида ва Каттақўрғон шаҳрида ички ишлар бўлимларини бошқарди. 1941 йилда немис-фашист босқинчиларига қарши уруш бошланган вақтда У Ички ишлар комиссарлиги олий мактаби қошидаги раҳбарлар тайёрлаш курсида ўқиган эди.

Ўша кезлар ҳўкумат қарори билан Ўзбекистонда миллий отлик аскарлар дивизиялари ҳамда алоҳида ўқчи бригадалари ташкил топди. Мурот Шералиев уруш йилларида ана шундай дивизиялардан бири — 99-отлик аскарлар қўшинида хизмат қилди. У ўзининг нақалар ташкилотчилиги ва етук кадр сифатидаги фаилатларини шу ерда намойн элди. Шунинг учун ҳам уни дивизиянинг бир бўлимида бошлиқликка тавсия қилдилар. М. Шералиев дивизияда тоблани, жанговар ва сиёсий тайёргарлик машқларида фаол қатнашиб, ўз маҳоратини ошириб борди. Мард, жасур ўзбек йигитларини, топирилан ҳар қандай вазифани муваффақиятли ба-

жариш қўлидан келадиган қилиб тарбиялади. Дивизиянинг комиссари, пировард натижада Берлин шаҳри учун бўлган жангларгача машаққатли фронт йўлларини босиб ўтган, урушдан кейин кўп йиллар давомда республика ҳарбий комиссари лавозимда хизмат қилган генерал-майор Муллажон Узоқов ўша кезларда Мурот Шералиевга ақиндан ёрдам берган эди.

Бирок М. Шералиевга фронтга бориш, жангларда қатнашиш насиб этмади. Чунки фронт оқрасида ҳам ташкилотчи ва етук кадрларга талаб катта эди. У республиканинг жанубий чегараларида, Ички ишлар халқ комиссарлиги Сурхондарё вилоят бошқармасида ишлади. Кейинчалик М. Шералиев Ўзбекистон Ички ишлар вазирлиги миллия бош бошқармаси бошлигининг ўринбосари, Қорақалпоғистон автоном республикаси ички ишлар вазири, Ўзбекистон Ички ишлар вазирининг ўринбосари, алия вазири, республика прокурори вазифаларида самарали меҳнат қилди. У қаерда ишласин, ўша ерда ёшларнинг мураббийси сифатида ҳуқуқ ва тартибот органларининг посбонлари тарбиясига алоҳида аҳамият берарди.

Мурот Шералиев ўн уч йилдан кўпроқ вақт давомида Тошкент вилоятининг ички ишлар бошқармасини бошқарди. Ўзининг бутун қучи, билими, тажрибаси ва имко-

ниятларини давлат қонунчилигини ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш ишларига бағишлади.

Тошкент вилоятининг туман ва қишлоқларида Мурот акани ҳали ҳам тез-тез эслаб турадилар. Чунки у вақтини сира ҳам аямай ўзига ёрдам сўраб мурожаат қилган кишининг мушқулини енгиллаштиришга ҳаракат қиларди, мўлжаллаб қўйган ишини битказмасдан сира ҳам тинчимасди. Мурот ака вилоят халқ ҳўжалигининг барча соҳаларини ривожлантиришга фаол қатнашчи, катта жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилар, айниқса, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга катта аҳамият берарди.

— Мурот ака Шералиев кўп йиллик иш фаолияти даврида юзлаб кадрлар етиштирдилар, — деб эслайди Қиёрай тумани уруш ва меҳнат, фахрийлар кенгаши раисининг муовини Нишонбой ота Тўхтаев. — Улар вилоятимиз ички ишлар бошқармасида бошлиқ бўлиб ишлаган кезларда жониятлилик ниҳоятда камайди, аҳоли тинч, беҳавотир яшаиш имкониятларига эга бўлди. Мен Мурот акани ички ишлар бошқармаси бошлиги бўлиб ишлаган вақтларида жуда яхши билардим. Улар жуда ҳам камтарин, меҳрибон, манманлик нималигини билмайдиган, каттага ҳам, кичикка ҳам бир хил муносабат бўладиган киши эдилар. Агар ходимлар томонидан халққа нис-

батан бирор ноҳўя иш қилинса ёки ноҳақ ишга қўл уриб қўйишса, бундай ҳодимнинг ўзига қаттиқ чора қўрардилар.

Мурот Шералиев халқ оёйишталиги йўлидаги хизматлари учун 1965 йилда ички хизмат генерал-майори унвони билан тақдирланди. У республиканинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида фаол қатнашди. Бир неча бор Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон Республикалари Олий Кенгаши депутатлигига сайланди. 1957 йилда унга «Алия давлат маслаҳатчиси» унвони берилди. Кўп йиллик хизматлари учун орден ва медаллар билан мукофотланди. Мурот аканинг оиласи яшаб турган Юнусовод туманидаги кўча генерал Мурот Шералиев номи билан аталди. Қиёрай тумани ҳўкимлиги эса маҳсус қарор билан у туғилиб ўсган Дўрмон қишлоғидаги катта қўчаларнинг бирига генерал Мурот Шералиев номини берди.

Яхшилар номи ҳамиша эл эъзозиди. Халқимиз ўзининг содиқ посбонини сира ҳам унутмайди. Бутун унинг саксон ёши нишонланаётганга, ўчмас хотираси ана бир бор халқимиз томонидан эсга олинаётгани сабаби ҳам ана шунда.

Мирқарим МИРСОВУРОВ,
Вилоят ИИБ шахсий таркибин ижтимоий-ҳўқуқий ҳимоялаш бўлими бошлиғи, милиция подполковниги.

Тахририятга хат

КЎЗЛАРИМГА ҚАЙТА НЎР КИРДИ

Мен 59 йилдан бери ўқитувчилик қиламан. 2-гурўх ногирониман. Йил бошида тўсатдан чап кўзим кўрмай қолди. Мени Тошкент вилоятидаги кўз касалликлари шифохонасига олиб келишди.

Бу ерда ишлайдиган шифокорларнинг ширинсўзчилигини кўриб, дунёда яхши турадилар.

одамлар кўплигига яна бир бор ишондим. Палаталарнинг тозаллиги, шифокорларнинг ширинсўзчилиги мен каби беъмолларни жуда хурсанд қилди. Жуда кўп беморлар бу ерда шифо топиб кетаяптилар. Ишончим комилки, улар ҳам кўли енгил шифокорларни доимо яхши сўз билан эслаб турадилар.

Бош шифокор Зафар Сиддиқов, бўлим бошлиғи Манзура Бекова, жарроҳ Рамиз Жамолов, Равшан Мирҳолликов, ҳамширалар Татьяна ва Мукаррамхонларга шу ерда даволанганлар номидан газетангиз орқали миннатдорчилигимизни билдиришингизни сўраймиз.

Айдархон ТУРУНТОВ.

ЯНГИЙЎЛДА ШУНДАЙ ГАПЛАР

ОМБОРЛАР ДОНГА
ТЎЛАДИ

Ғалла мустақиллиги учун курашда янгийўлликлар ҳам салмоқли ҳисса қўйишга бел боғлангандар. Ўтган йили ҳар гектар ердан 33,6 центнердан ғалла йиғиб олинган эди. Бу йил 40—45 центнерлик маррани кўзламоққадлар. Бунинг учун асос бор. 7200 гектар майдонга кузда экиб қўйилган бошқили дон экинларидан яхши ҳосил олиш кўзда тутилмоқда. Ғалла майсаларининг 40 фоизи биринчи озиқлантиришдан чиқариб қўйилди.

Кунлар исиб, қорлар эриб, майсалар яққол кўзга ташлангач, бошқа парварिश ишларини ҳам ўз вақтида амалга оширамиз, дейишмоқда янгийўлликлар. Биринчи суғоришни ҳам уюшқоқлик билан ўтказамиз. Айниқса, «Тинчлик», Абдулла Ориқов номи, «Дўстлик» жамоа ҳўжаликлари ғалладан мўл ҳосил етиштириш учун шу кунларда нимаики юмуш қилиш керак бўлса, ҳаммасини бажармоқдалар. Улар, айниқса, ўрим-йиғим техникасини ҳўзирдан масвумга тахт қилиб қўйишга катта эътибор бераётдилар.

ШАРТНОМАЛАР ТУЗИБ
БЎЛИНДИ

Деҳқон ўзи етиштирадиган маҳсулотини қачон, қай маҳалда, қанча миқдорда давлатга топшириш ва бунга қанча ҳақ олишини олдиндан билса кўнглини тўқ қилиб, меҳр билан ишлайди. Бу ўринда истеъмолчилар билан тузиладиган шартноманинг аҳамияти каттадир. Бу шартномада ҳар бир ҳўжаликнинг имконияти, топшириладиган маҳсулот турлари ҳисобга олинади ва энг муҳими Президентимизнинг қарорига мувофиқ давлат буюртмаси ҳисобидан бери-

ладиган маҳсулотга олдиндан 25 фоиз ҳақни тўлаб қўйиш бош масала қилиб қўйилди. Туманда истеъмолчилар билан шартнома тузилганда бу масала гоёт муҳим эканлиги қайд қилинди ва шартнома пиш-қўпхта қилиб тузилди. Барча истеъмолчилар билан шартлашиб бўлиди.

Энди ҳамма гап деҳқоннинг маҳсулот етиштириши-ю, шартнома бандлигига қатъий риоя қилинишида қолди. Ҳар икки томон ҳам манфаатдор экан, шартномалар, албатта, бажарилди, деб ишонамиз.

ГУЗАРМИСАН ГУЗАР

Деҳқоннинг ҳаётини, турмуш тарзини, табиийки, ҳеч вақт фақат меҳнат билан боғлаб тасаввур қилиб бўлмайди, албатта. У ҳам ўз тирикчилиги рисоладегидек ўтишини ўйлайди. Бунда ҳар бир маҳаллада, жамоат жойларида қуриётган ва ишга туширилаётган гузарларнинг аҳамияти беқиссир. Туман ҳўжаликларида бу иш ҳам жадал бормоқда. Ҳар бир ҳўжаликда ва маҳалаларда аҳоли учун энг қулай жойлар танланиб, у ерда гузарлар қуришга катта аҳамият берилаётди. Бу жиҳатдан Назарали Нисёзов, «Кўвунчи», «Тинчлик» жамоа ҳўжаликларида катта ишлар амалга оширилаётди. Гузарларда савдо-сотик рас-талари билан бир қаторда аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатувчи тармоқлар ҳам очилаётди. Ҳозиргача 18 та сар-тархона ишга туширилди. Эндиликда, тикувчилик цехлари ҳам иш бошлаган. Айниқса, ҳўжаликларда тегирмонларнинг сони кўпаяётганлиги қувончлир. Деҳқон ўзи етиштирган ва ўз меҳнат улуши ҳисобига олган бугудини хоҳлаган пайтда бу тегирмонларга олиб чиқиб ун қилиб тортиб эҳтиёжга яратмоқда.

Носир РИХСИБ.

ДУШАНБА, 26

Профилактика муносабати билан 26 февраль кун Ўзбекистон телевидениесини биринчи дастурийн қўйишга кўрсатиларди. 6.30 дан 12.35 гача УТБ 1-канали орқали намойиш этилади.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. Публицистик «Ҳумо» кўрсатувлар дастури:

18.10 1. «Кўнж қорин». 18.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 Оқшом эрталари. 20.05 2. Биринча ва банк хабарлари. 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Сохибқирон». Бадий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммад Абдуқудузов. 21.10 3. «Мувоzanат». 22.25 Ўзлонлар. 22.30 «Ахборот». 22.50 — 00.20 «Дилрабо дерлар сен». Убайдулла Алийев қўлайди.

18.00 Янгиликлар. 18.10 Ўзлонлар. 18.15 «Мультифейерверк». 18.40 «Планета». 19.05 ТВ 11 намойиш этади. 19.15 «Постфактум». 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 «Муҳажжир». Дэвид Копперфильд. 20.15 «Муслик йўлка». 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 «Кўрер». 21.15 «...яна об-хаво ҳақида». 21.25 ТВ 11 намойиш этади. 21.35 «Уфқор». 21.55 Оханлар ва Ўзлонлар. 22.15 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм. 23.05 — 00.05 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури. 7.30 «Хабарнома». 8.00 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

8.30 «Италия таассуротлари». 5-курсатув. 8.55 «Мет эллик қиз». Бадий фильм. 10.05 «Темир тан даҳорлар». Коммютерлар Ўзбекистонда. 10.35 Болалар учун. «Қўшигим, жон қўшигим». 11.25 «Маҳрифат бешиги». 11.55 — 12.35 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясини дуторилар ансамблининг концерти.

17.55 Янгиликлар. 17.55 Ўзлонлар. 18.00 «Тог капалакларини». Телефильм.

Россия жамоат телевидениесини 18.20 — 21.40

21.40 «Ғолиб». Бадий фильм.

Россия давлат телевидениесини 23.00 — 23.20

23.20 Ўзлонлар. 23.25 Янгиликлар. 23.30 — 23.55 «Алибек Дуняшев». Телефильм.

IV 17.05 «Қўмунчок». Болалар учун курсатув. 17.40 «Йўлнинг бекатар бўлини».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

СЎННАҒА, 27

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури. 7.30 «Ахборот». 7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

8.30 Биржа ва банк хабарлари. 8.50 «Рики, Тики, Тави». Республика кўйроқ театрининг спектакли. 9.40 «Буюлқар кўз очганда». 10.10 «Қамондаги қалб». Муслик фильм.

Уқуқ мануаллари: 10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари. 11.00 Немис тили. 11.30 Ота тили. 12.00 — 14.00 «Бешикчи давон». Видеоканал.

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Синдрон». Тележурнал. 18.40 Футбол шарҳи. 18.55 «Бугунги Европа». Публицистик курсатув. 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 Оқшом эрталари. 20.05 Эстрада тароналари. 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Сохибқирон». Бадий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммад Абдуқудузов. 21.10 Янги ёшлар кўй ва қўшиқлар. 21.45 Бевосита мулоқот. 22.45 «Ёшлар билан юзма-юз». 23.30 «Ахборот». 23.50 — 00.25 «Олам ва одам». Маърифий курсатув.

18.00 Янгиликлар. 18.10 Ўзлонлар. 18.15 «Мультифейерверк». 18.25 ТВ 11 намойиш этади. 18.35 «Тропиканка». Телесериял (Бразилия). 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 «Бизнес-ўнж». 20.05 «Муслик йўлка». 20.10 «АРТ-журнал». 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 «Кордон-бло» («Ош бўлини»). 21.10 «Видеокўнж». 21.30 Оханлар ва Ўзлонлар. 21.50 «Киноингоҳ». 23.30 — 00.10 «СПОРТ — ҚИТЪАСИ».

17.55 Янгиликлар. 17.55 Ўзлонлар. 18.00 «Кўнж». Телефильм.

Россия жамоат телевидениесини 18.20 — 21.40

21.40 «Табассум уғрилари». Бадий фильм. 1-серия.

Россия давлат телевидениесини 23.00 — 23.50

23.00 Ўзлонлар. 23.25 Янгиликлар. 23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

IV 17.05 «Алавердлар». Бадий телефильм.

17.40 Камер қўйларидан концерт.

ЧОРШАҒА, 28

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури. 7.30 «Ахборот». 7.50 — 8.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» (давоми).

8.30 Қўраш. Ўзбекистон чемпиони. 9.30 «Тўқсан». Публицистик курсатув. 10.00 «Оналар мактаби». Тележурнал. 10.30 Янгиликлар. 10.35 МАШҒУЛАТЛАР: 10.50 Илмиз тили. 11.00 Янги адибонинг ўрганамиз. 11.30 «Ассалом, Япон тили».

12.10 «Қашф этилаётган имкониятлар». Самарқанднинг жонан лиеласи. 12.40 — 13.50 Ш. Бойбеков. «Чорон-бонлар». Тошкент Маданият техникуми талабаларининг диплом спектакли. ***

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Уз ариказига бинозан». Мультифильм. 18.20 Спорт хабарномаси. 18.30 «Ағзобирини» — давр талаби. Публицистик курсатув. 18.55 «Навоий дунёси». Адабий курсатув. 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 Оқшом эрталари. 20.05 «Ахборот». 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Сохибқирон». Бадий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммад Абдуқудузов. 21.10 «Ўзбекистон — Ватаним ман». Қўшиқлар кўйроқ-танлов. 21.50 «Тўти қўшиги аёл». Бадий фильм. 22.25 Ўзлонлар. 22.30 «Ахборот». 22.50 — 00.35 Япония ҳақида ҳўжонлар. 18.00 Янгиликлар. 18.10 Ўзлонлар. 18.15 «Мультифейерверк». 18.25 ТВ 11 намойиш этади. 18.30 «Кўнжга нима етсин!». 19.05 «Аусунайлаштириш: қадам-бақадам». 19.10 Ўзлонлар. 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар. 19.50 «Ахборот». 20.05 «Ахборот». 20.25 Ўзлонлар. 20.30 «Ахборот». 20.50 Ўзлонлар. 20.55 Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги олдидан. Абдулла Орипов. «Сохибқирон». Бадий ўқиш. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Муҳаммад Абдуқудузов. 21.10 «Ўн йил илмиз». Носир Али маҳсуми қўлайди. 21.40 «Ваш ҳаққа жазибаси». Халқаро Олимпиадада ҳаракатининг 100 йиллиги. 22.10 «Ёшлар» студияси. «Ухлаш-чехларлар». 22.25 Ўзлонлар. 22.30 «Ахборот». 22.50 — 00.20 «Ракелар гулдастаси».

17.55 Кўрсатувлар тартиби. 18.00 Янгиликлар. 18.10 «Ўн йил илмиз». Носир Али маҳсуми қўлайди. 21.40 «Ваш ҳаққа жазибаси». Халқаро Олимпиадада ҳаракатининг 100 йиллиги. 22.10 «Ёшлар» студияси. «Ухлаш-чехларлар». 22.25 Ўзлонлар. 22.30 «Ахборот». 22.50 — 00.20 «Ракелар гулдастаси».

18.00 Янгиликлар. 18.10 Ўзлонлар. 18.15 «Мультифейерверк». 18.25 «Тропиканка». Телесериял (Бразилия). 19.25 Ўзлонлар. 19.30 «Ахборот» (рус тилида). 19.45 Ўзлонлар.

Россия жамоат телевидениесини 18.20 — 21.40

21.40 «Табассум уғрилари». Бадий фильм. 2-серия.

Россия давлат телевидениесини 23.00 — 23.50

23.00 Ўзлонлар. 23.25 Янгиликлар. 23.30 — 23.50 «Бу ажиб дунё».

IV 17.05 «Алавердлар». Бадий телефильм.

17.40 Камер қўйларидан концерт.

Россия давлат телевидениесини 23.00 — 23.20

23.20 Ўзлонлар. 23.25 Янгиликлар. 23.30 — 23.45 «Байрам-Али». Телефильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

IV 17.05 «Харакатда баракат». Самарқанд кинои заводи. 17.30 «Ўзбекистон — умумий уйимиз».

18.10 — 19.40 Туркия телевидениесини.

19.40 «Мультикарusel». 19.55 Ўзлонлар. 20.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадий фильм.

19.50 «Автосалон».

20.10 «Сиз

